

Gesprekken met

Inleiding.

In de Millennium-Almenak proberen we een beeld te schetsen hoe onze eeuw en vooral ónze tijd eruit ziet zodat dit bewaard blijft voor ons nageslacht. Daartoe heb ik een aantal gesprekken gehad met Almenaren over het gewone alledaagse leven. Deze Almenaren waren: tante Lina Wentink-Gerritsen, oom Gert Groenouwe, tante Geertje Koning-Harmsen, Gerry Boschloo-Kroeze, Geja Tuitert-Huurnink, en Paulien Roessink heeft zelf haar verhaal geschreven. Gesprekken met hen treft u verspreid in deze Almenak aan. Met ieder van hen spreek ik over een bepaalde periode. Echter het zijn herinneringen die worden opgehaald, beschouwt u dus de verhalen vooral niet als een geschiedkundig naslagwerk, daarvoor zijn andere mogelijkheden. Wij hebben geprobeerd het gewone alledaagse leven te schilderen. We wensen u veel leesplezier.

Een gesprek met... een honderdjarige: Tante Lina Wentink-Gerritsen

Periode 1900-1930.

Een voorrecht was het een gesprek te mogen hebben met de honderdjarige tante Lina. Ze werd geboren op 7 oktober 1899 in Hengelo Gld. Ze heeft dus onze hele eeuw meegemaakt en herinnert zich nog heel veel en haarscherp! We hebben een afspraak gemaakt en ik heb een vragenlijstje achtergelaten zodat ze zich kon voorbereiden. Een week later hebben we een heel gezellige avond gehad samen met haar zoon Henk en schoondochter Hentje thuis aan de Azinkdijk.

Tante Lina is de 4^e dochter uit een gezin met 5 dochters. Vader had in Hengelo een kleine boerderij, ging d'r ook nog bij uit werken en ook toen gold al dat als je wilde blijven bestaan je dan wel groter moest. Dus verhuisde het gezin rond 1908 naar het Galgengoor in Vorden. Een grotere boerderij gepacht van de fam. Thate van de Bramel. (Onze oud-burgemeester Thate was één van de kinderen en werd wel met het rijtuig naar school gebracht en mocht tante Lina met slecht weer meeliften.) In 1918 huurde vader "de Helft" waar nu de familie Schieven woont en zo kwamen ze in Almen terecht. In 1928 trouwde tante Lina met oom Albert Wentink, één van de "gebroeders" en ze gingen wonen op de plek waar ze nu nog woont aan de Azinkdijk. Ze kregen 2 kinderen, 5 kleinkinderen en inmiddels heeft ze 5 achterkleinkinderen.

Met 6 jaar is ze naar school gegaan, "de Gooise school", het was een openbare school in Hengelo. Christelijke scholen waren dunner gezaaid, daarvoor moest je naar Zelhem. Een achterbank generatie of iets wat daar op lijkt bestond uiteraard nog niet. Tante Lina ging te voet op klompen naar school. Hentje en Henk vertellen dat zij dat een generatie later ook nog deden. Waren de klompen nat geworden onderweg dan mochten ze die op school uitdoen en werden ze rond de kachel gedroogd. Zoals gezegd mocht ze wel eens met de fam. Thate meeliften want de jonge freule werd gebracht.

De fiets kreeg ze pas nadat ze van de lagere school was en "in een dienstje ging". Ze kan zich nog herinneren dat ze leerde fietsen. Ook weet ze nog een leuke anekdote, althans nu vinden we dat leuk maar toen was het helemaal niet leuk.

Een buurman (gepacht) had een fiets en reed er mee over de weg. Maar 2 freules liepen op die weg en wat doet buurman, ja, hij belt want hij wilde er langs. Volgende dag moest buurman bij de baron komen en kreeg ontslag. Hij kon z'n stee verlaten want de freules hoefden niet aan de kant, buurman moest door de berm dat had hij toch moeten weten! Iets dergelijks gebeurde wel vaker: een boer gepacht onder Verwolde stroopte een paar konijntjes op het land van de baron en onderging hetzelfde lot.

Doorleren was er niet bij, er moest gewerkt worden. Met 12 jaar dus van school en ging ze het huis uit. Een tante in Ruurlo had gevraagd of ze daar wilde helpen. Tante Lina vertelde dat dat 's avonds onder de dekens wel tranen gaf, ze was per slot nog een kind dat al uit huis wegging. Ze is er ongeveer een jaar geweest. Alle voorkomende werkzaamheden moest ze toen al doen. Melken leerde je al thuis heel jong met een jaar of 10. Je kreeg een zinnige koe toebedeeld en terwijl de anderen snel een emmer voltrokken mocht jij je best doen. Met een jaar of 9 moest ze al op zaterdag mee naar het land. Ze moest achter vader die met de zicht maaide garven binden. Ze weet nog precies dat ze met 9 jaar al 9 vimmen bond (1vimme =100 garven). Ze moesten netjes met de knoop naar onderen liggen, werden ze rechtop gezet aan schoven dan kwam de knoop aan de binnenkant zodat die niet nat kon worden. Vader was daar heel precies in.

Wat aten ze, wil ik weten. Als ontbijt thuis kreeg ze brood en roggebrood met boter en een ei hoorde daar ook elke dag bij. Brood bakte moeder eenmaal per week en vader maakte roggebrood eens in de week. Ze weet nog dat een zuur mengsel een nacht moest staan, de volgende dag ging er meel bij en dan in de oven. Boter karnden ze zelf. Een hond dreef de karn aan op de deel. Kippen hadden ze natuurlijk zelf evenals varkens. Tussen de middag at ze op school ook brood, wat ze erbij dronk kan ze zich niet goed herinneren maar ze dacht water uit de pomp.

Tante Lina vertelde dat ze als jong kind een keelziekte had en kroep, zodat er gestoomd moest worden. Een paar jaar later tijdens het spelen moest ze braken en bleek dat ze een maagbloeding had. Vader lopend de dokter gehaald die haar strenge rust voorschreef. Ze moest een tijd platliggen. Daarna mocht ze wel weer naar school maar mocht niet hard lopen. De dokter heeft haar bespied van achter een boom en toen hij zag dat ze natuurlijk toch hard liep, moest ze voortaan tussen de middag bij de bovenmeester de boterham opeten.

Als ze uit school thuis kwamen, dan kregen ze warm eten. Vader en moeder aten tussen de middag warm, het eten bestemd voor de kinderen zetten ze in bed zodat het lekker warm bleef en dan was het smullen als ze uit school kwamen zo tegen donker. Meestal aten ze stampot: zuurkool met spek, snijbonen met worst, kool, hete bliksem en hutspot. Andijvie bestond nog niet. Toetjes kregen ze ook niet. Wel eens rijstepap op zondag in plaats van warm eten als het erg warm was normaal kregen ze 's zondags wel een gebraden stukje vlees.

's Avonds voor het slapen gaan kregen ze nog pap. In de oorlog (1914-1918!) was dat meest roggemeelpap. Tante Lina weet ook nog dat ze toen ze bij een boer werkte, het personeel (de knecht en de meid) roggepap kreeg waar je de lepel rechtop kon inzetten, terwijl de boer en de boerin zich tegoed deden aan brood met vlees.

Koffie en thee dronk men vroeger ook al, maar koekjes kregen ze niet, ook 's zondags niet.

School. Schrijven deden ze met een griffel op een lei. Leesles kregen ze al wel uit boekjes, maar van rekenen kan tante Lina zich alleen nog herinneren dat de sommen op de lei stonden en dat er sommen op het bord werden geschreven. Deed je goed je best dan werd je beloond met een griffel. Verder hadden ze als vakken zingen en handwerken, zo leerde ze breien op school. De schooltijden waren van 9 tot 12 en van half 2 tot 3 of 4 uur, 's winters was ze nauwelijks met donker thuis. Altijd moesten ze lopen ook met slecht weer. In de winter lag er vaak veel sneeuw. Er werd dan een pad gemaakt waar ze dan met een bult sneeuw onder de klomp over naar school konden.

Natuurlijk wil ik weten wat ze in die tijd droeg. Zomer en winter jurken, zwarte (nu weer mode trouwens), dunne of dikke met een schort erover. Ze droegen geen mantel maar hadden een omslagdoek om of een cape. Kousen tot onder de knie meent ze zich te herinneren en natuurlijk hadden ze handschoenen. Toen ze van school af ging kreeg ze haar eerste schoenen.

Feestdagen. Als kind kan ze zich herinneren kreeg ze wel een cadeautje als ze jarig was, dikwijls was het een kledingstuk, een schort of zo. Ook had ze speelgoed, d.w.z. een springtouw en een bal. Een pop heeft tante Lina nooit gehad. Taart was er nog niet, ze kregen wel wat lekkers te drinken: chocolademelk. Opa en oma kwamen op bezoek overdag, overdag omdat ze altijd moesten lopen. Andere kinderen van school kwamen nooit spelen want ook die moesten lopen. Waren haar ouders jarig dan kwamen ook wel broers en zusters op visite met goed weer ook lopend dus overdag.

Sinterklaas werd ook gevierd, daar waren Hentje, Henk en ik een beetje verbaasd over. Immers dit feest gaat tegenwoordig door als feest van de middenstand, maar toch leefde het in die dagen toch wel zo dat ze een pakje kregen. Meestal een kledingstuk met iets erbij. Ze zetten ook de klomp met een wortel en roggebrood voor het paard. Sinterklaas kwam niet op school en ook niet op de kade of ergens anders.

Kerstmis vierden ze niet thuis maar de familie ging naar de kerk. Daar stond dan een opgetuigde boom met lekkers die na afloop werd geplukt: sinaasappel, appel maar ook wel snoepjes. Zondagschool was er toen nog niet dus gingen de kinderen mee naar de kerk.

Zoals reeds beschreven, ging tante Lina na de lagere school aan het werk. Eerst bij die tante en later in andere diensten, voor dag en nacht (scheelde thuis weer een mond). Ze weet nog heel goed dat wanneer ze in een gezin kwam waar weer een baby op komst was of pas geboren dan was zij goed voor het zware werk ook al waren er knechten. Van één van haar diensten weet ze zich nog wel te herinneren dat als er iemand jarig was kwam de grote visite in de namiddag op de dag van de verjaardag. Ze kregen dan een broodtafel met witbrood, roggebrood en krentenbrood, met als beleg nagelhout en ham van eigen slacht. Wanneer er voor het eerst kaas werd gegeten kan ze zich niet meer herinneren. De mannen kregen in die tijd al wel een borreltje en de dames wel een glaasje wijn. Ze gingen daarna in het donker huiswaarts.

Wat deden ze 's avonds en op zondag? Eens in de 14 dagen had ze een dag vrij toen ze bij de boer werkte en ging naar huis en zag dan ook haar aanstaande man. Verder was het kousen stoppen 's avonds omdat die vreselijk sleten in de

klompen. Handwerken deed tante Lina graag, ze heeft verschillende spreien gehaakt. Ze zat dan 's avonds in de keuken bij de boer, boerin en knechten. Die laatste deden trouwens 's avonds niets of gingen weg. Zij hadden veel meer vrijheid dan de meiden Uitgaan op zaterdagavond? Dat was er voor een dienstbode helemaal niet bij. Eens ging ze naar een zangavond in Aalten. De boer was van plan om extra veel haver te maaien zodat ze de volgende dag dubbel veel werk had. Gelukkig voor tante Lina regende het die dag dus had het uitje geen nare gevolgen. We vinden het knap van haar dat ze ondanks zulke dreigementen toch heeft doorgezet!!

Ze gingen in die tijd wel naar de kermis ook wel naar een kermis in de omgeving. Ze weet dat er rond 1920 ook in Almen kermis werd gehouden. Op de plek waar nu Brummelman woont aan de Berkelweg was toen de feestweide. Er stond ook een tent waarin gedanst werd en ook was er een draaimolen en andere spelletjes zoals paardrijden. Ze weet nog heel goed dat (toen nog) haar vriend Albert meedeed aan zachtjes rijden op de fiets. Hij was nog over samen met Fredrik Harmsen van 't Have. Uiteindelijk won Albert de wedstrijd. De prijs was een horloge dat beschikbaar was gesteld door de familie die toen op de Byvanck woonde.

Tante Lina is ook wel eens naar een zanguitvoering geweest die toen werd gehouden in het oude "Ons Huis". Haar man ging naar school op de plek waar nu "Ons Huis" staat.

Omdat de boer waar ze diende altijd mopperde dat hij zegeltjes voor haar moest plakken zocht ze ander werk. Ze werd aangenomen als kok in 1924 op het P.W.Janssensanatorium. Maaltijden bereiden terwijl ze dat voor haar gevoel helemaal niet kon. Een kookboek was er wel en ze heeft het heel goed gered want tot haar trouwen is ze er gebleven. Ze verdiende er veel beter en had een vrije dag meer in de week zodat ze Albert vaker zag. Hoewel de ouders van tante Lina op "de Helft" woonden, was ze er toch intern. In die tijd werden tussen de 80 en 100 t.b.c. patiënten verpleegd op het PW. Daarnaast at ook veel personeel mee, er werkten bv. wel 6 of 7 meisjes in de keuken. 's Morgens moest ze om 7 uur beginnen en 's avonds om 6 uur was ze klaar. Moest ze op zondag werken dan had ze maandag vrij. Ook had men in die tijd al vakantiedagen. Directeur in die tijd was dokter Bouwman later opgevolgd door dokter Sikkinga.

Albert en Lina trouwden in 1928 en daarmee kwam een einde aan haar baan. Ze gingen wonen in een nieuw huis, zonder inwonende ouders. Een voorrecht maar had ook zo z'n bezwaar, want toen er kinderen waren konden oom Albert en tante Lina niet samen op visite want het was een grote schande om anderen in huis te halen om op je kroost te passen, dat deed je zelf.

Geanimeerd vertelt tante Lina hoe hun trouwdag verliep. Ze trouwden om 11 uur op het gemeentehuis. Buurman Klein Lebbink reed het bruidspaar met paard en rijtuig. Buurman Makkink reed het "scheurewerk" zoals hij toen zei, daarmee bedoelde hij de oude mensen. Van gemeentehuis ging het naar de kerk. Haar ouders trouwden destijds nog op zondag erna in de kerk. Daarna gingen ze naar hun huis waar ze een kopje koffie dronken en een broodtafel werd gehouden, met ham als broodbeleg!! Daarna werd bij buurman van Veldhuizen bruiloft gehouden op de deel. Muziek was er ook: Stoelhorst speelde op de harmonica.

Haar man Albert was aannemer samen met zijn broer Jan. De gebroeders hadden het bedrijf dat vader begonnen was samen voortgezet. Destijds is vader op zijn 14^e al begonnen als metselaar voor zichzelf en voor anderen. Dit was uit pure noodzaak omdat zijn vader heel jong overleed en moeder met 3 kinderen achter bleef waarvoor gezorgd moest worden. Ze hadden er een boerderijtje bij dat opoe daags verzorgde.

Geboorte. Ik schiet zowat onder de tafel als ik hoor hoe destijds de prenatale zorg geregeld was. Waar nu aan de lopende band vruchtwaterpuncties en echo's worden gemaakt ging het vroeger toch wat makkelijker. Wanneer er een baby werd verwacht, ging kort voor de bevalling de **vader** naar de dokter om te zeggen dat er binnenkort wat te doen was voor hem. Zo ging dus ook oom Albert naar de jonge dokter Fischer (was destijds in de kost bij de schilders Ter Hogt). Maar ja, die was jong en had verkering met een meisje in Zeeland waar hij graag in het weekend heen wilde. Hij dacht aan de neus van de vader te zien dat de baby nog wel even op zich zou laten wachten. Maar ja, Henk kwam toch en als hulp werd dokter Sikkinga van het PW opgehaald (lopend) om bij de bevalling te assisteren. De naaste buurvrouw was kraamhulp. Bij Wentink was die dus tante Sientje Klein Lebbink. De kraamvrouw moest 9 dagen in bed liggen en de buurvrouw kwam dan 2x daags om moeder en kind te verzorgen. Zodra ze weer op was kwam ze nog een paar dagen 1x per dag de kleine wassen voordat de kraamvrouw zelf weer aan de slag ging. Zo was tante Line op haar beurt ook weer baakster bij haar burens.

Ze weet nog de tijd dat er een einde kwam aan deze buurvrouwenhulp. Dokter Fischer had ervaren dat oma's, schoonmoeders en buurvrouwen wel goedwillend zijn maar wanneer het echt spannend werd gingen ze lopen of had hij er anderszins niets aan. Hij zag dus liever dat er een echte verpleegster kwam assisteren tijdens de bevalling. Zuster Boltjes deed voortaan dit werk, zij werd opgevolgd door zuster Heijltjen. Een consultatiebureau was er niet, ingeënt werden de kinderen evenmin, ze kregen alleen de pokkenvaccinatie zodra ze naar school gingen. Epidemieën kwamen wel voor, maar dat was dan zo. Het ziekenhuis in Zutphen bestaat 75 jaar, is dus gesticht in 1924. Henk heeft er gelegen in 1933. Hoe kwam je daar? Inmiddels reed de eerste auto door Almen en was er een taxi. Taxi Meier gevestigd op het huis van Henk en Corry Tragter heeft hem naar Zutphen gereden. Trouwens de eerste auto in Almen was die van Gert Koning. Hij klaagde dat er zoveel fietsers op de weg waren! Men reed in die tijd ook veel met paard en wagen bv. naar de kerk.

Begrafenissen. De taakverdeling bij begrafenissen was aan strenge regels gebonden. Naaste buurman kon je alleen zijn als je als boer 2 paarden had om de lijkwagen te trekken. Aangezien alleen de grote boeren 2 paarden hadden waren zij dus ook naaste buurman van velen. Wanneer iemand overleden was dan kwam de naaste buurvrouw samen met de 2^e naaste buurvrouw en nog 2 buurvrouwen om de dode af te leggen. 2 deden het werk, de andere 2 stonden erbij te kijken was de praktijk. Ze wisten de overledene en trokken hem of haar een doodshemd aan dat hij/zij bij het trouwen had meegebracht. Daar werd een wit laken omgeslagen dat rond de hals in mooie gelijkmatige plooitjes vastgenaaid moest worden, de naald moest aan de draad blijven zitten en werd dus meebegraven. Zodra het lijk werd opgebaard dan keurden de dames dus het resultaat kunt U begrijpen.

Ondertussen kwamen de mannen bij elkaar om de taken te verdelen, briefjes trekken nadat de naaste buurman de vensters had gesloten. De naaste buurman moest naar het gemeentehuis om de zaken te regelen, de andere burens moesten op de fiets de familie aanzeggen dat iemand was overleden. Soms woonden familieleden heel ver weg en was zo'n buurman de hele dag onderweg, er was geen telefoon. Er werd voor betaald, dwz. de burens brachten een zeker bedrag bij elkaar waaruit dus betaald kon worden. Zo kreeg iemand die de hele dag onderweg was meer betaald dan iemand die alleen naar de familie vlakbij ging. De timmerman maakte de kist, sloot hem voor de begrafenis en liep ook vooruit voor de lijkwagen naar de begraafplaats. Toen was er nog geen mortuarium, de overledene werd thuis opgebaard. In de kamer waar dat gebeurde mocht geen raam openstaan vanwege de tocht en werd een bakje met gemalen koffie onder de kist gezet tegen kwalijke geur.

De begrafenis werd gehouden vanuit huis. Dominee kwam spreken. Men had een broodmaaltijd waarbij de naaste buurvrouw koffie zette en de 2^e naaste de naaste familie inschonk en de overige familie voorzien werd door de andere buurvrouwen. Men nam afscheid van de overledene op de deel. Daarna werd de kist op een boerenwagen met hekkens gezet, de timmerman liep voorop, de mannen erachter en de dames zaten in de kleedwagens (wagen met beugels met kleed erover waarin bankjes stonden). Zodra de stoet vertrokken was deed de naaste buurvrouw de vensters weer open. Deze rolverdeling was zoals reeds opgemerkt aan strakke regels gebonden, je hoefde niet in je hoofd te halen daarvan af te wijken want dan kreeg je wel een berisping van naaste buurvrouw of van wie zich op de teentjes getrapt voelde.

Henk vertelde nog hoe vroeger het werkpatroon er bij de grote boer uitzag. De boer en boerin hadden een 1^e paardenknecht en een 2^e knecht, een 1^e meid en een 2^e meid. Boer A had 25 koeien en boer B had er 24, boer A was dus groter. De boer deed zelf niet veel meer dan met de duimen achter z'n vestje kijken of z'n personeel het werk wel goed deed net zoals de boerin alleen het mooie werk deed. Met mest uitrijden ging het als volgt: een mestknecht uit de buurt die ook voor anderen werkte, hier was het Meier die op het huis van Bisselink aan het Asselerpad woonde, moest komen om de mest uit de mestvaalt op te laden. Vervolgens ging de 1^e paardenknecht met de kar naar de kamp om de mest met behulp van een mesthaak van de wagen af te trekken zodat het in kaarsrechte rijen (kon de boer zien vanaf de kant!) op hoopjes over het land kwam te liggen. Vervolgens kwam de mestknecht er weer aan te pas om de mest te verspreiden, in rijen wel te verstaan want zodra de eerst rij klaar was kon de paardenknecht het paard aanspannen en kon gaan ploegen. Na de middag kreeg de ploeg nieuwe paarden maar de knechten moesten doorgaan.

Als het graan rijp was kwamen de roggemaaiers uit Nunspeet, je hoorde ze al van verre aankomen. Ze gingen eerst naar boer A, sliepen daar en zodra daar de klus geklaard was kwamen de anderen aan bod. De kinderen Wentink mochten niet naar de roggemaaiers omdat die "luuze hadden", werd gezegd.

Henk weet ook nog dat op zaterdagmiddag de Asselerweg werd geëgd, en vervolgens mooi gesleept. Daarna konden zij als jongens er heerlijk overheen scheuren met de fiets.

De oorlog 1914 -1918. Nederland heeft niet meegevochten in die oorlog. Toch was het een spannende tijd want de jongens werden langs de Belgische grens

gelegerd. Jan oom Albert's broer moest eerst onder dienst. Toen hij in Ede gelegerd was bracht oom Albert hem en anderen hier uit de streek 's zondags een pan eten omdat het eten in de kazerne niet geweldig was. Hij ging er op de fiets heen. Treinen reden toen al wel want toen oom Albert later zelf ook onder dienst moest en dus aan de Belgische grens gestationeerd werd is hij er per trein heen gereisd. Tante Lina weet ook nog heel goed dat ze tijdens deze oorlog het eerst vliegtuig heeft zien overvliegen: een dubbeldekker! Iedereen stond te kijken wat daar nou toch ging.

En dan wil ik nog graag weten of ze zich de geboorte van prinses Juliana kan herinneren. Tante Lina was toen 10 jaar en weet nog welk liedje ze voor die gebeurtenis op school leerde:

*Juliana wees gezond en sterk
want eenmaal komt de tijd
dat gij de scepter zwaaien moet
dat gij Koningin zijt.*

Het Wilhelmus leerden ze in die dagen nog niet in tegenstelling tot haar achterkleinkinderen nu. Hoe ze toen wisten dat er een Koningskind op komst was en geboren dat kan ze zich niet herinneren. Waarschijnlijk werden de klokken geluid. Als ze zich goed herinnert kwam er tijdens de Eerste Wereldoorlog eenmaal per week een krant. Radio was er uiteraard nog niet want er was geen elektriciteit die kwam pas rond 1935. Toen de elektriciteit werd aangelegd werden de mensen aangeslagen per koe. Wie geen koe had moest betalen voor 1 koe, wat voor velen toch een heel bedrag was. Lampen brandden op petroleum.

Tot slot wil ik nog even horen wat de moeilijkste tijd in haar leven is geweest. Meteen weet ze dat wanneer ze haar leven nog een keer over kon doen ze bepaalde dingen wel anders zou doen. Het stak haar dat zij vroeger zogenaamd niets te doen had als vrouw-van-een-metselaar-met-boerderijtje. Nee dan haar familie, getrouwd met boeren die waren pas echt druk. Wat deed ze dan, pakte de kinderen achter op de fiets, fietste 20 km en ging de familie helpen! Maar de moeilijkste tijd was toch wel de tijd dat ze als 12-jarige al uit huis moest, bij vreemden het zware werk moest gaan doen en vooral niets mocht zeggen!! Ook tegen de ouders een mening hebben was er niet bij in die tijd.

Ook mist ze wat tegenwoordig. Ondanks dat er vroeger lang en hard gewerkt werd was er veel gezelligheid en saamhorigheid onderling. De vespertijd op het land met pannenkoek was heel gezellig, men had onderling veel schik, het dorsen was veel werk maar een echte burenaangelegenheid. Die saamhorigheid ziet ze nu verdwijnen.

Ze is niet jaloers op haar kleinkinderen, ze vindt het fijn dat zij het goed hebben, daarvan geniet ze, en van haar 5 achterkleinkinderen natuurlijk!

Dan vraag ik haar of ze zich nog heel bijzondere gebeurtenissen kan herinneren die veel indruk hebben gemaakt. Het is een moeilijke vraag. Maar ze veert op en vertelt dat de laatste zonsverduistering waar zo'n ophef over gemaakt is niets voorstelde. Het zal ongeveer in 1916 zijn geweest dat ze 's middags naar de wei moest om water te pompen. Ineens werd het aardedonker wat even later weer voorbij ging. Het was een heel griezelige gebeurtenis, herinnert ze zich want uiteraard wist men van niets.

Uren hebben we zitten praten, geloof me het vloog voorbij. Voor mij is het onvoorstelbaar dat deze vrouw echt een hele lange eeuw geschiedenis heeft meegemaakt en ook dat ze zich alles nog zo goed weet te herinneren. Met deze schat aan informatie voor U verzameld, bedank ik tante Lina, Hentje en Henk voor hun bereidwillige medewerking. Ik hoop dat U net zo van dit verhaal geniet als dat ik heb gedaan.

Wilrike